

ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΨΥΧΟΓΥΙΟΠΟΥΛΟΥ Π.

6^ο Γενικό Λύκειο Καλαμάτας, υπεύθυνη Σχολικής Βιβλιοθήκης
e-mail: library@6lyk-kalam.mes.sch.gr, ppsixo@in.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Σχολική Βιβλιοθήκη μέσω της Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης ασχολείται με την κοινωνικοποίηση των χρηστών- μελών της σύμφωνα με τις περιβαλλοντικές αξίες. Η διδασκαλία των αξιών απαιτεί τόσο την κατανόηση σχετικών εννοιών (ιδέες, στάσεις, αξίες) όσο και τη γνώση τρόπων που αυτές σχηματίζονται. Η γόνιμη επαφή με την περιβαλλοντική εκπαίδευση γίνεται μέσα σε ένα “πλαίσιο ελευθερίας” και σε συνεργασία βιβλιοθηκονόμου- εκπαιδευτικού-μαθητή με παράλληλη χρήση βιβλίων, διαδικτύου, εκπαιδευτικών πακέτων Π.Ε. Ο εκπαιδευτικός-βιβλιοθηκονόμος δημιουργεί και εμπνέει διδάσκοντες και διδασκόμενους, προωθεί το βιβλίο ως βασικό μέσο μόρφωσης, συνθέτει φύλλα εργασίας, περιβαλλοντικές δραστηριότητες, καθοδηγεί τους μαθητές στην εκπόνηση συνθετικών εργασιών και προσπαθεί να καλύψει τις πνευματικές αναζητήσεις των νέων αλλά και της ευρύτερης κοινωνίας.

PSYCHOYIOPOULOU P.

6th Lyceum of Kalamata, teacher- Librarian
e-mail: library@6lyk-kalam.mes.sch.gr, ppsixo@in.gr

ABSTRACT

The School Library through the Environmental Education is occupied with its the users - members' sociability according to the educational values. Teaching values commands such as the comprehension of the reliable means (ideas,behaviour,values) as the knowledge of ways that have been formed .The fertile contact with the Environmental Education becomes in a frame of freedom and in collaboration of librarian- teacher – student with parallel use books, internet, educational packs.The teacher – librarian creates and inspires the teachers and students, promotes the book as basal way of education, composes work leaves and environmental activities, leads the pupils to elaboration of constituent works and attempts to satisfy the youth's spiritual quests and the widest society.

Λέξεις κλειδιά: Σχολική Βιβλιοθήκη, Περιβαλλοντική εκπαίδευση

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διάδοση του βιβλίου στους νέους συνιστά βασική προϋπόθεση για την άνοδο του πολιτιστικού επιπέδου ενός λαού και επομένως αποτελεί κύριο μέλημά μας. Πρόσφατες έρευνες αναγνωστικής συμπεριφοράς του μαθητικού πληθυσμού στον ελλαδικό χώρο καταδεικνύουν την αποτυχία του σχολείου να δώσει κίνητρα για βιβλιο-ανάγνωση. (Κάτσικας, 2002). Τα συμπεράσματα είναι αναμενόμενα έως απογοητευτικά, καθώς παιδιά από υποβαθμισμένα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά τμήματα του πληθυσμού παρουσιάζονται σε μεγαλύτερα ποσοστά ως μη αναγνώστες, ενώ το σχολείο λειτουργώντας ως εξεταστικό κέντρο (στις υψηλότερες ειδικά βαθμίδες) αφαιρεί

κάθε διάθεση για ουσιαστική επαφή με τη γνώση. Δηλαδή, οι δυο αποφασιστικοί παράγοντες που μπορεί να κάνουν το παιδί να πλησιάσει το βιβλίο, το οικογενειακό περιβάλλον και το σχολείο, αδυνατούν σε αρκετές περιπτώσεις να ασκήσουν θετική επίδραση.

Μπροστά στο δυσοίωνο μέλλον της αναγνωστικής συμπεριφοράς με τις υπάρχουσες συνθήκες, γεννάται το ερώτημα για την επιβίωση και ανάπτυξη των Σχολικών Βιβλιοθηκών. Η σύγχρονη όμως Σχολική Βιβλιοθήκη οδηγεί προς το μέλλον, είναι προέκταση της σχολικής τάξης, συντείνει στη διάδοση των ιδεών, προάγει τη φιλαναγνωσία, στηρίζει την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την Αγωγή Υγείας, την Αγωγή σταδιοδρομίας, ενισχύει τη δια βίου παιδεία και συμβάλλει στην ανάπτυξη της προσωπικότητας όλων των μελών της σχολικής κοινότητας. (UNESCO, 1999)

Οι πόρτες της είναι ανοικτές σε μαθητές και εκπαιδευτικούς, σε ένα ελκυστικό περιβάλλον που διαθέτει επιλεγμένη συλλογή χιλιάδων τίτλων (περιοδικών, βιβλίων γνώσεων και εκπαιδευτικών πακέτων, πολυμέσων) ταξινομημένων με το διεθνές σύστημα Dewey των μεγάλων βιβλιοθηκών, εξοπλισμό οπτικοακουστικών μέσων (τηλεόραση, βίντεο, στερεοφωνικό συγκρότημα, φωτοτυπικό μηχάνημα, διαφανοσκόπιο, ηλεκτρονικούς υπολογιστές), με εκπαιδευτικούς ή βιβλιοθηκονόμους καταρτισμένους και φιλόξενους. Με αυτές τις προϋποθέσεις η Σχολική Βιβλιοθήκη εξελίσσεται σε κάποιο είδος πνευματικού κέντρου, σε μορφωτικό ίδρυμα με ποικίλες περιβαλλοντικές - πολιτιστικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις. (ΥΠΕΠΘ- ΕΠΕΑΕΚ, 1999)

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, ως γνωστικό και διδακτικό αγαθό, παρουσιάζεται ακόμη κατά τρόπο αρκετά περιορισμένο στα αναλυτικά προγράμματα των ελληνικών σχολείων. Από την αρχή της αναγνώρισής της και στην Ελλάδα ως σημαντικής γνωστικής περιοχής του προγράμματος σπουδών (τέλη δεκαετίας 70) έχουν γίνει ικανοποιητικές προσπάθειες για να εισαχθεί η περιβαλλοντική εκπαίδευση στα προγράμματα σπουδών των σχολείων. Επίσης είναι πολύ ενθαρρυντικό το γεγονός ότι σήμερα το ενδιαφέρον για την περιβαλλοντική εκπαίδευση συνεχώς αυξάνεται και είναι πολλοί εκείνοι όχι μόνο και αποκλειστικά στο χώρο της εκπαίδευσης, που τη θεωρούν βασική προϋπόθεση για την ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης του νέου ανθρώπου και τη συνειδητοποίηση απ' αυτόν των κινδύνων της ανθρώπινης επιβίωσης. (Λεοντσίνης, 1996)

Η διδακτική της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης είναι διδακτική ανοικτών οριζόντων. Αξιοποιεί την ανησυχία του αναξιοπαθόντος σύγχρονου ανθρώπου• αναμετρά την τρυφερή συνείδηση των παιδιών και των εφήβων με τη φύση• τροφοδοτεί τη θέληση των εκπαιδευτικών όλων των ειδικοτήτων να βρουν συστηματικούς τρόπους και κοινά μέσα, για να αποκαλυφθεί η αλήθεια της σχέσης «Φύση και Άνθρωπος», να κατανοηθεί η τραγικότητα της σύγχρονης αντίφασης και να αναπτυχθεί η αγάπη για το περιβάλλον ως ζωτικό υπαρξιακό χώρο έτσι ώστε να καταστεί *modus viventi* της ανθρώπινης κοινωνίας. Κάτι τέτοιο σημαίνει ότι η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση αποτελεί δραστηριότητα διεπιστημονικού και δια μαθησιακού χαρακτήρα και γι' αυτό οι διδακτικές κατευθύνσεις πρέπει να συστηματοποιηθούν, για να αποβεί αποτελεσματική ως σύγχρονη δραστηριότητα. (Σπανός, 1993)

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση εκτιμάται πλέον ως μια νέα και αναγκαία εκπαιδευτική διαδικασία, την οποία επέβαλλαν οι σύγχρονες συνθήκες ζωής. Και η Σχολική Βιβλιοθήκη έχει όλες τις δυνατότητες για να βοηθήσει, ειδικότερα στην αγάπη του βιβλίου και στη γόνιμη επαφή των μελών – χρηστών της με την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση.

Το πάντρεμα λοιπόν βιβλιοθήκης και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης έχει δώσει νέα πνοή στη λειτουργία των Σχολικών Βιβλιοθηκών και στην εκπόνηση περιβαλλοντικών προγραμμάτων.

Εδώ και 7 χρόνια, οι περισσότεροι από τους εκπαιδευτικούς που ορίστηκαν υπεύθυνοι των 500 Σχολικών Βιβλιοθηκών, του ΕΠΕΑΕΚ και έχουν αναλάβει ένα έργο πρωτόγνωρο για την ελληνική εκπαίδευση, σημαντικό και παράλληλα γοητευτικό και δημιουργικό έχουν δώσει εκτός των άλλων ιδιαίτερη σημασία και στήριξη στα περιβαλλοντικά προγράμματα που αναβαθμίζουν

το ρόλο και τη λειτουργία τους. Σε όλο αυτό το διάστημα της λειτουργίας τους οι Σχολικές Βιβλιοθήκες έχουν υλοποιήσει και στηρίζει παρά πολλά προγράμματα σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές των σχολείων που εξυπηρετούν. Στο σύνολό τους οι βιβλιοθηκονόμοι- εκπαιδευτικοί θεωρείται ότι αναγνωρίζουν την αξία αυτού του θεσμού, στηρίζουν την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση για να ενισχυθεί, να εμπλουτιστεί και να αποδώσει καρπούς.

Τα προγράμματα που έχει στηρίζει η Σχολική Βιβλιοθήκη του 6^{ου} Γενικού Λυκείου είναι ποικίλα όπως: “Βιωσιμότητα του λιμανιού Καλαμάτας- προοπτικές”, “Μετά το πετρέλαιο τι;”, “Οι σιδηροδρομικοί σταθμοί του νομού Μεσσηνίας”, “Εξοικονόμηση ενέργειας για το σπίτι μας”, “Η ελιά”, “Γεωμυθολογικά μονοπάτια της Μεσσηνίας”, “Η πόλη στην πόλη μας”, κ. α. Επιπλέον κατά το σχολικό έτος 2005-2006 υλοποιήθηκε εξ ολοκλήρου στο χώρο της το πρόγραμμα με θέμα: «Οι υπηρεσίες της Σχολικής Βιβλιοθήκης στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση» όπου οι μαθητές ασχολήθηκαν και παρουσίασαν τις Παγκόσμιες ή Διεθνείς Ημέρες εορτασμού που αφορούν το περιβάλλον.

2. ΜΕΘΟΔΟΣ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Οι στόχοι των περιβαλλοντικών προγραμμάτων εξακτινώνονται στο πλαίσιο του αναλυτικού προγράμματος, σύμφωνα με την αρχή της διαθεματικότητας και η προσέγγιση γίνεται με ατομικές και ομαδικές εργασίες, έρευνα, μελέτη στο πεδίο, θεατρικό παιχνίδι, και καλλιτεχνικές δραστηριότητες.

Για να επιτευχθούν οι στόχοι της Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και για να εφαρμοστεί η διαθεματική προσέγγιση ο πλέον κατάλληλος χώρος στην σχολική πραγματικότητα είναι η Σχολική Βιβλιοθήκη. Μέσα σε αυτή εργάζονται οι μαθητές σε ομάδες, εκμεταλλεύονται τις δυνατότητες που τους προσφέρουν οι υπολογιστές που είναι συνδεδεμένοι μόνιμα με το internet, έχουν στη διάθεσή τους 5000 τίτλους βιβλίων, επιστημονικά περιοδικά, εκπαιδευτικά πακέτα Π.Ε, CD-ROMS, videos και slides. Όλα αυτά συνθέτουν την εικόνα ενός σύγχρονου σχολείου και τονίζουν τη σημασία που δίνει το Υπουργείο Παιδείας στην εξοικείωση των μαθητών και των εκπαιδευτικών με τις νέες τεχνολογίες και την κατάκτηση της γνώσης μέσα από πολλαπλά ερεθίσματα.

Η Σχολική Βιβλιοθήκη ανοίγει παράθυρα και ορίζοντες σ' ένα πολυδιάστατο και πολυγνωστικό περιβάλλον και ταυτόχρονα συμβάλλει σε μια πιο ουσιαστική επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων. Η πρόσβαση μαθητών και εκπαιδευτικών στο παγκόσμιο διαδίκτυο χαρακτηρίζει το διεθνή προσανατολισμό των βιβλιοθηκών, καθώς προσφέρουν ένα δυναμικό μέσο επικοινωνίας και πληροφόρησης, που επιτρέπει τη συνεργασία με βιβλιοθήκες και πανεπιστημιακά ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού. (ΥΠΕΠΘ- ΕΠΕΑΕΚ, 1999)

Το λογισμικό πολυμέσων επιτρέπει στους μαθητές να προσπελάσουν και να μελετήσουν πρωτότυπο υλικό με νέους τρόπους, οι οποίοι μπορούν να οδηγήσουν σε πιο αποδοτική εργασία και βαθύτερη κατανόηση. Οι μαθητές δεν περιορίζονται σε πηγές που βρίσκονται μέσα στα όρια της φυσικής τους πρόσβασης. Οι εφημερίδες, τα μουσεία, οι αίθουσες τέχνης, οι βιβλιοθήκες μπορούν να διαθέσουν τους θησαυρούς τους σε κάθε μέλος της εκπαιδευτικής κοινότητας. Οι ιδέες των μαθητών μπορούν να παρουσιαστούν σε κείμενα με εικόνες και ήχο, παράλληλα τους δίνεται η δυνατότητα να αξιοποιήσουν σχετικά με το θέμα τους άρθρα από τον ημερήσιο και περιοδικό τύπο, καθώς και να διερευνήσουν τα εκπαιδευτικά πακέτα Π.Ε. του ΕΠΕΑΕΚ 1. Τα ευρετήρια εικόνων και τα συστήματα επιλογής (menu) επιτρέπουν εύκολη πρόσβαση σε πλούσιο υλικό. Τεράστιες ποσότητες πληροφοριών μπορούν να προσπελαστούν με μεγάλη ταχύτητα, καθώς οι μαθητές δουλεύουν με μεγάλες συλλογές δεδομένων, εξοικειώνονται με διαφορετικούς τρόπους διαχείρισης της πληροφορίας. Η ομαδοποίηση, η οργάνωση και η ταξινόμηση γίνονται

συνήθεια και οι μαθητές μαθαίνουν να οργανώνουν τη δουλειά τους με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες ανάλογα με το θέμα για το οποίο ενδιαφέρονται να συλλέξουν πληροφορίες. Ο εκπαιδευτικός- βιβλιοθηκονόμος φροντίζει, ώστε να καλυφθούν όλα τα θέματα και οι ομάδες να είναι ανάλογης δυναμικότητας. Στη συνέχεια εκπαιδευτικός και μαθητές αποφασίζουν μαζί τις διαδικασίες συλλογής του υλικού.

Ο καθηγητής ορίζει το χρονικό διάστημα που έχουν οι ομάδες στη διάθεσή τους, για να συλλέξουν στοιχεία. Στο τέλος του διαστήματος αυτού οι μαθητές παρουσιάζουν το υλικό που συνέλεξαν στους συμμαθητές τους. Από κοινού διαμορφώνουν το υλικό που θα δημοσιευθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου ή της Σχολικής Βιβλιοθήκης. Στο εξής οι ομάδες αναλαμβάνουν να καταγράψουν το υλικό. Οι μαθητές γράφουν σε αρχείο Word τα στοιχεία που έχουν συλλέξει ακολουθώντας τις συμβάσεις του υπερκειμένου, με δεδομένο ότι το κείμενό τους προορίζεται για δημοσίευση στο διαδίκτυο και σκανάρουν τις σχετικές φωτογραφίες με τη βοήθεια του υπεύθυνου της Σχολικής Βιβλιοθήκης, στη συνέχεια σε συνεργασία με τον καθηγητή πληροφορικής αναλαμβάνουν τη δημοσίευση της εργασίας στο διαδίκτυο. Επίσης ετοιμάζουν ένα αρχείο power point σχετικό με το θέμα που ασχολούνται κάθε φορά για το αρχείο της Σχολικής Βιβλιοθήκης και για την εκδήλωση που θα οργανωθεί στο τέλος της σχολικής χρονιάς στο σχολείο και την τοπική κοινωνία. (Κασκαντάμη, 2001)

Στο χώρο της οργανώνονται εκθέσεις βιβλίου σχετικά με το θέμα μελέτης των μαθητών και γίνονται συναντήσεις με ειδικούς επιστήμονες επαγγελματίες. Τα παιδιά παίρνουν συνεντεύξεις, θέτουν ερωτήματα, συντάσσουν και αποδελτιώνουν ερωτηματολόγια, γράφουν δικά τους κείμενα με τις προτάσεις τους για το μέλλον του σχολείου, της πόλης τους και της ευρύτερης περιοχής μέσα από μαθήματα δημιουργικής γραφής (αναγραμματισμός, ακροστιχίδα, παραμύθι, φανταστική βιογραφία και περιγραφή τοπίου μέσα από φωτογραφία) μαθαίνουν για την αξία του αστικού πράσινου στην ποιότητα ζωής στην πόλη, ευαισθητοποιούνται σε θέματα απλών ηλεκτρονικών και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, γνωρίζουν τους τομείς που καλύπτει η βιβλιοθήκη και χρησιμοποιούν τον κατάλογο, τα ράφια για να αντλήσουν πληροφορίες στα βιβλία και στα σύγχρονα μέσα πληροφόρησης προκειμένου να απαντούν στα φύλλα εργασίας που τους έχουν δοθεί.

Επιπλέον οι μαθητές εξοικειώνονται με τον επιστημονικό τρόπο σκέψης και τη μεθοδολογία, αναγνωρίζουν και κατανοούν τα φυσικά φαινόμενα, αποκτούν γνώσεις για τις πηγές ενέργειας, συσσωρευτές ηλιακής ενέργειας, φωτοβολταϊκό φαινόμενο-φωτοβολταϊκές γεννήτριες, όξινη βροχή, τη βιοποικιλότητα και επιτυγχάνεται η διαθεματική προσέγγιση με τα μαθήματα των νεοελληνικών κειμένων, των καλλιτεχνικών, της πληροφορικής, της φυσικής, της ιστορίας.

Μπορεί η περιγράψιμη, επιφανειακή πλευρά της δουλειάς να είναι η ίδια όπως στη σχολική τάξη, όμως οι ευαισθησίες, οι ανάγκες και οι αναζητήσεις των παιδιών είναι τόσο πλούσιες και τόσο διαφορετικές, όταν ξεδιπλώνονται στο χώρο της Σχολικής βιβλιοθήκης ώστε οι δρόμοι, οι λύσεις και τα μηνύματα που γεννιούνται από αυτές είναι πρωτοφανέροι.

Η αυθόρμητη και ελεύθερη έκφραση των παιδιών, το φανέρωμα της ομορφιάς της φύσης που μας περιβάλλει και των προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε μέσα από τα δικά τους μάτια μας γεμίζουν αισιοδοξία. Μέσα από το “πνεύμα ελευθερίας” του χώρου η δυναμική του καθενός βγαίνει αβίαστα προς τα έξω, δυναμώνει την ομάδα, το λόγο, το χιούμορ και το καλοσυνάτο φιλικό πείραγμα, όταν δουλεύοντας με τους μαθητές τα επιλεγμένα θέματα διερεύνησης, συζητάμε και θέτουμε ερωτήματα, γράφουμε και διορθώνουμε λέξεις και προτάσεις, καταθέτουμε τους προβλήματα και προσπαθούμε να κατανοήσουμε τι είναι Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, αδυναμίες και προβλήματα υλοποίησής της στο χώρο του σχολείου, προβλήματα και ομορφιές της πόλης, δεντροφύτευση, βιολογικός καθαρισμός ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, χρήση και εξοικονόμηση ενέργειας κ.α.

3. ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

Η πολύπλευρη ωφέλιμα συλλογική δραστηριοποίηση των νέων με μορφωτικούς σκοπούς και στόχους που απελευθερώνουν τη σκέψη, ανιχνεύουν τις επιθυμίες και τις προσδοκίες για το μέλλον, διευκολύνουν την ολοκληρωμένη αντίληψη των περιβαλλοντικών προβλημάτων, αναπτύσσουν τη φαντασία, ευρύνουν τους πνευματικούς ορίζοντες και καταστούν δυνατή μια λογικότερη δραστηριότητα αναφορικά με τα προβλήματα της κοινωνίας.

4. ΓΕΝΙΚΟΙ- ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Είναι αναγκαίο να διευκρινιστεί ότι κάτω από το γενικό όρο περιβάλλον υπάγεται όχι μόνο το φυσικό, αλλά και το τεχνητό, ιστορικό, σχολικό και πολιτιστικό περιβάλλον. Η διευκρίνηση αυτή κάνει πιο κατανοητό το ρόλο που μπορεί να παίξει η Σχολική Βιβλιοθήκη σε προγράμματα προστασίας, αφού, όπως φαίνεται το περιεχόμενο της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σχετίζεται με τομείς βιβλίων και τεχνολογικού εξοπλισμού που έχουν οι Σχολικές Βιβλιοθήκες.

Μέσα από τα καλοσχεδιασμένα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που υλοποιεί ή στηρίζει η Σχολική Βιβλιοθήκη επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να αποκτήσουν χρήσιμες γνώσεις και ευαισθησία για το περιβάλλον, μελετώντας πρώτα τα προβλήματα του στενού τους βιότοπου και ύστερα, στην ανώτερη βαθμίδα, τα προβλήματα του ευρύτερου ή εθνικού περιβάλλοντος (Κατέβας, 1993)
- Να ανακαλύψουν τις αμφίδρομες σχέσεις που έχει το ανθρώπινο με το φυσικό περιβάλλον
- Να προσεγγίσουν το περιβάλλον με κριτική σκέψη και με τη μέθοδο της παρατήρησης και του πειραματισμού να συλλέγουν πληροφορίες για ένα συγκεκριμένο θέμα, τις οποίες να αναλύουν μόνοι τους ή με ομαδική συλλογική επεξεργασία (Κατέβας, 1993)
- Να μεταφέρουν τη διαδικασία έρευνας και μάθησης έξω από τα παραδοσιακά όρια του σχολείου και της Σχολικής Βιβλιοθήκης και να αποκτούν γνώσεις και δεξιότητες χρήσιμες για τη ζωή και το σχολείο με δική τους πρωτοβουλία και προσπάθεια (Κατέβας, 1993)
- Να αποκτήσουν αίσθημα ευθύνης και υπευθυνότητας, ώστε να έχουν γνώμη για τα μέτρα προστασίας ή αποκατάστασης του περιβάλλοντος, τόσο ως μαθητές όσο και ως αυριανοί πολίτες (Κατέβας, 1993)
- Να υλοποιούνται περιβαλλοντικά προγράμματα στο χώρο της βιβλιοθήκης σε συνεργασία εκπαιδευτικού με τον υπεύθυνο Σχολικής Βιβλιοθήκης κάνοντας χρήση βιβλίων, βίντεο, δικτυακών τόπων, εκπαιδευτικών πακέτων Π.Ε.
- Να έρθουν σε επαφή με το περιβάλλον, τον πολιτισμό, την πολιτιστική μας κληρονομιά και ταυτότητα μέσα από βιωματική διαδικασία
- Να κατανοήσουν και να ερμηνεύσουν περιβαλλοντικές έννοιες όπως βιοποικιλότητα, ενέργεια, ηλιακή ενέργεια κ.α
- Να αναπτύξουν απαραίτητων δεξιοτήτων των μαθητών με κατάλληλες δραστηριότητες για την ανεύρεση και την επιλογή περιβαλλοντικών κειμένων και άρθρων όχι μόνο για συσσώρευση γνώσης αλλά για ψυχοπνευματική ψυχαγωγία και δημιουργική σκέψη
- Να συνειδητοποιήσουν τη συμβολή του ατόμου, της οικογένειας και της κοινωνίας στην άμβλυνση του περιβαλλοντικού προβλήματος και στην προστασία του περιβάλλοντος γενικότερα
- Να υιοθετήσουν θετική στάση απέναντι στο περιβάλλον, τη λογοτεχνία, την ποίηση και να αποκτήσουν περιβαλλοντική συνείδηση (environmental literacy)
- Να αποκτήσουν αισθητικές εμπειρίες και ερεθίσματα μέσα από την εξοικείωση με τις διάφορες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης
- Να αναζητούν δικτυακούς τόπους-πύλες αναζήτησης σε θέματα περιβάλλοντος και να αναπτύξουν δεξιότητες πλοήγησης στο internet

- Να αποκτήσουν ικανότητα για επιλογή και χρήση του απαραίτητου έντυπου-ηλεκτρονικού- οπτικοακουστικού υλικού κατά την εκπόνηση εργασιών.

5. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Συχνή επίσκεψη των εκπαιδευτικών με τους μαθητές τους στη βιβλιοθήκη και παρακίνηση των μαθητών για απόκτηση κάρτας μέλους βιβλιοθήκης
- Ανάδειξη της βιβλιοθήκης σε κέντρο μάθησης που συμμετέχει στη μαθησιακή διαδικασία, χωρίς να μετατρέπει το χώρο της σε αίθουσα παραδοσιακής διδασκαλίας
- Κατανόηση της δεκαδικής ταξινόμησης, της δανειστικής λειτουργίας της βιβλιοθήκης και του χρονοδιαγράμματος επιστροφής του δανειστικού υλικού.
- Εξοικείωση με τους ταξινομικούς αριθμούς και αναζήτηση των βιβλίων στα ράφια.
- Δημιουργία ενεργών και υπεύθυνων πολιτών, μέσα από τη συμμετοχή τους στα κοινά, γνωριμία με τους αρμόδιους φορείς και τον τρόπο που παίρνονται οι αποφάσεις για το σύνολο μιας κοινωνίας.
- Προβολή του σχολείου και του Θεσμού των Σχολικών Βιβλιοθηκών στην τοπική κοινωνία
- Δημιουργία μιας γωνιάς στη Σχολική Βιβλιοθήκη με φυτά εσωτερικού χώρου και αξιοποίηση ανακυκλώσιμων υλικών για εικαστική δημιουργία.
- Ενημέρωση της μαθητικής και τοπικής κοινότητας με ανακοινώσεις, ημερίδες, διαλέξεις, δημοσιεύσεις άρθρων σε εφημερίδες, αφίσες και σελιδοδείκτες, εκθέσεις βιβλίου και εικαστικών, εκπομπές στο ραδιόφωνο, Happening ενημέρωση ιστοσελίδας του σχολείου, κατασκευή ιστοσελίδας της βιβλιοθήκης
- Ανάρτηση μόνιμου ταμπλό με τις δραστηριότητες της ομάδας στη Σχολική Βιβλιοθήκη και ανάλογα με τον εορτασμό της κάθε Παγκόσμιας ή Διεθνούς Ημέρας που αφορά το περιβάλλον δημιουργία αφίσας και σύνταξη άρθρων και ανάρτησή τους στο ταμπλό κάθε τάξης

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Η αξιολόγηση γίνεται από τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές και είναι συνεχής, ατομική και ομαδική
- Αξιολογείται το κάθε στάδιο της εργασίας, όσο και της εργασίας συνολικά με βάση τους στόχους που δόθηκαν αρχικά για κάθε επιλεγμένο θέμα. Γίνεται συζήτηση για τον τρόπο που εργάστηκαν οι ομάδες και τα προβλήματα που αντιμετώπισαν
- Στο τέλος δίνεται ειδικό ερωτηματολόγιο το οποίο συμπληρώνουν ανώνυμα οι μαθητές, ώστε έτσι να τους δίνεται η δυνατότητα να κάνουν υποδείξεις σχετικές με την όλη διαδικασία διεξαγωγής των περιβαλλοντικών προγραμμάτων

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα συμπεράσματα που μπορούν να εξαχθούν από την εκπόνηση των περιβαλλοντικών προγραμμάτων είναι ότι μετά τη διδασκαλία των library skills, τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές ενέταξαν τη βιβλιοθήκη και τις νέες τεχνολογίες στη μελέτη τους και το έργο που πραγματοποιήθηκε μέσα από αυτές τις συναντήσεις ήταν σημαντικό.

Αξιοποίησαν τη δυνατότητα αναζήτησης και απόλαυσαν την ελευθερία της περιπλάνησης και της ανακάλυψης μέσα στον πολυγλωσσικό και πολυτισμικό κόσμο του διαδικτύου. Πιο συγκεκριμένα συνδυάζοντας κείμενο, γραφικά, κίνηση, βίντεο και ήχο ενεργοποίησαν τις αισθήσεις τους και ήρθαν σε επαφή με τις πληροφορίες σε αντίθεση με τους συμβατικούς τρόπους έρευνας και μάθησης. Οι επιμέρους ομάδες συνεργάστηκαν και εκπόνησαν τις εργασίες που τους δόθηκαν με

τα φύλλα εργασίας. Παρουσίασαν και δημοσίευσαν το υλικό που ερεύνησαν και τα κείμενά τους. Αντάλλαξαν απόψεις σχετικά με τις απαντήσεις που δόθηκαν από όλες τις ομάδες. Συζήτησαν για τον τρόπο που εργάστηκαν και τα προβλήματα που αντιμετώπισαν. Έγινε αξιολόγηση των πηγών και των μέσων που χρησιμοποίησαν για να επιτευχθούν οι στόχοι της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης όπως αυτοί τέθηκαν από τον υπεύθυνο Σχολικής Βιβλιοθήκης και το συντονιστή εκπαιδευτικό. Τους δόθηκε η ευκαιρία για επανάληψη του τρόπου αναζήτησης στον κατάλογο ΑΒΕΚΤ και της αποκωδικοποίησης του ταξινομικού συστήματος. Έγινε αποδελτίωση των περιβαλλοντικών περιοδικών και των πληροφοριακών βιβλίων για το περιβάλλον και τον πολιτισμό. Οι μαθητές απέκτησαν γνώσεις, ευαισθητοποιήθηκαν σχετικά με το θέμα της προστασίας του περιβάλλοντος, άλλαξαν στάση απέναντι σ' αυτό και ταυτόχρονα βίωσαν το Σχολείο ως ένα χώρο ζωντανό, δημιουργικό, κοντά στην αληθινή ζωή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Κασκαντάμη Μ.,(2001), *Μαθαίνοντας στο internet- Αρχαία Νέα Ιστορία*, Αθήνα: Καστανιώτης
2. Κατέβας Γ.,(1993) *Περιβαλλοντική εκπαίδευση Σχεδιασμός- Πρόγραμμα- Εφαρμογή*, περ. Διαβάζω, αρ. 325,82-87
3. Κάτσικας Χ., (2002), *Σχολικές Βιβλιοθήκες και εκπαιδευτική πραγματικότητα*, περ. Διαβάζω, αρ. 427, 45-49
4. Λεοντσίνης Γ., (1996), *Διδακτική της Ιστορίας: γενική-τοπική ιστορία και περιβαλλοντική εκπαίδευση*, Αθήνα [χ.ε]
5. Σπανός Ι., (1993) *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: το πρόβλημα, το αίτημα και η διδακτική*, περ. Διαβάζω, αρ. 325,74-81
6. UNESCO, (1999), *Διακήρυξη για τη Σχολική βιβλιοθήκη: IFLA/Unesco school library manifesto*, ανασύρθηκε στις 5 Σεπτεμβρίου 2006 από: <http://www.haef.gr>
7. ΥΠΕΠΘ/ ΕΠΕΑΕΚ,(1999), *Πρόγραμμα ΕΠΕΑΕΚ του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων για τη δημιουργία 500 Σχολικών Βιβλιοθηκών*, Αθήνα